

Nr 18

Utbildningsutskottets betänkande med anledning av propositionen 1974: 23 angående arbetsvetenskaplig utbildning och forskning vid högskolan i Luleå.

Propositionen

I propositionen 1974: 23 har Kungl. Maj:t (utbildningsdepartementet) föreslagit riksdagen att

1. godkänna de i propositionen förordade riktlinjerna för arbetsvetenskaplig utbildning och forskning vid högskolan i Luleå,
2. bemyndiga Kungl. Maj:t att inrätta en professur enligt vad som förordats i propositionen.

I propositionen föreslås att högre teknisk utbildning inom det arbetsvetenskapliga området skall komma till stånd vid högskolan i Luleå genom att de studerande fr. o. m. läsåret 1976/77 får möjlighet att under den avslutande årskursen välja en specialisering av utbildningen mot arbetsmiljöområdet. En professur i industriell ergonomi avses bli inrättad vid högskolan den 1 juli 1975.

Utskottet

Vid 1971 och 1972 års riksdagar beslöts att en maskinteknisk utbildnings- och forskningsorganisation skulle byggas upp i Luleå med början läsåret 1971/72 respektive en geoteknologisk sådan fr. o. m. läsåret 1972/73 (prop. 1971: 59, UbU 1971: 17, rskr 1971: 174 samt prop. 1972: 37, UbU 1972: 23, rskr 1972: 173). Högskolan byggs successivt ut till sammanlagt 325 nybörjarplatser 1975/76.

I den förevarande propositionen 1974: 23 föreslås på grundval av förslag som avgivits av organisationskommittén för högre teknisk utbildning och forskning i övre Norrland att en arbetsvetenskaplig specialisering genomförs vid civilingenjörsutbildningen i Luleå samt att en forskningsorganisation inom det arbetsvetenskapliga området byggs upp vid högskolan där.

I anslutning till förslaget erinras om att en rad åtgärder för att skapa en bättre arbetsmiljö vidtagits de senaste åren. Arbetarskyddets resurser har förstärkts och yrkesinspektionens insatser på arbetsplatserna ökat. Sedan år 1972 stödjer arbetarskyddsfonden forskning, utbildning och information om arbetsmiljön. År 1973 beslöt riksdagen en rad reformer för att skapa en bättre arbetsmiljö och ge de anställda ökat

inflytande över arbetsmiljön (prop. 1973: 130, SoU 1973: 25, rskr 1973: 290).

Utbildningen vid universitet och högskolor rörande arbetsmiljöfrågor är svåröverskådlig och ofta delvis infogad i andra ämnesområden. Sedan år 1973 arbetar emellertid en s amr adsgrupp inom universitetskanslersämbetet med att öka inslaget av kurser rörande arbetsmilj ofr ager i första hand inom tekniska, samhällsvetenskapliga och medicinska utbildningar. Forskning, utveckling och utbildning av vissa yrkesgrupper bedrivs vid arbetsmedicinska avdelningen inom arbetarskyddsstyrelsen.

Arbetsvetenskaplig utbildning och forskning vid högskolan i Luleå kommer att ge verksamheten vid den nya högskolan ökad bredd. Den redan etablerade utbildnings- och forskningsorganisationen har sin tyngdpunkt inom sådana områden — maskinteknik samt gruv- och anläggningsteknik — där motsvarande industribranscher har speciellt svårbemästrade miljöproblem. Enligt propositionen finns det därför särskilda skäl och förutsättningar för den nu föreslagna inriktningen mot arbetsvetenskap.

De studerande på de två nuvarande utbildningslinjerna föreslås kunna välja den arbetsvetenskapliga specialiseringen under den tredje årskursen, varefter de skall ha praktikarbete i industri i två terminer innan den huvudsakliga utbildningen i arbetsvetenskap vidtar under det fjärde läsåret. Denna studieordning föreslås införd som försöksverksamhet till dess erfarenheter vunnits som kan ligga till grund för ett mera definitivt beslut. Den arbetsvetenskapliga utbildningen skall även vara tillgänglig för studerande vid andra tekniska fakulteter och för redan yrkesverksamma tekniker. Högskolans ledning föreslås årligen få fastställa antalet platser för studerande ur var och en av de olika kategorierna inom en totalram om högst 80 platser per  ar. Den arbetsvetenskapliga utbildningen beräknas påbörjas läsåret 1976/77.

Kungl. Maj:t framhåller vikten av att den föreslagna utbildningen kan repliera på en arbetsvetenskaplig forskningsorganisation med en bredd och en sammansättning som möjliggör ett effektivt lagarbete. Organisationskommittén har föreslagit att en professur inrättas i vart och ett av ämnena industriell ergonomi och arbetslivets socialpsykologi samt att två t janster som biträdande professor inrättas, en i teknisk psykologi och en i bergmaskinteknik. Kungl. Maj:t hemställer om bemyndigande att inrätta en av dessa t janster, nämligen professuren i industriell ergonomi, vilken avses bli inrättad den 1 juli 1975.

I propositionen understryks betydelsen av att det kommer till stånd ett samarbete inom det arbetsvetenskapliga området mellan högskolan i Luleå, universitetet i Umeå samt filialen i Umeå till den arbetsmedicinska avdelningen inom arbetarskyddsstyrelsen. Goda förutsättningar kommer därigenom att finnas för att verksamheten inom det arbets-

vetenskapliga området på de berörda orterna skall komplettera varandra på ett funktionellt sätt.

Organisationskommittén har framhållit att samarbetet skulle skapa förutsättningar för ett slagkraftigt arbetsvetenskapligt centrum i Umeå—Luleå-området. Universitetskanslersämbetet ser detta som ett steg i en utveckling där centra med inriktning mot andra arbetsvetenskapliga problemområden etableras inom universitets- och högskoleväsendet.

Utskottet finner den föreslagna arbetsvetenskapliga utbildnings- och forskningsorganisationen vid tekniska högskolan i Luleå angelägen och tillstyrker den av Kungl. Maj:t nu föreslagna första utbyggnadsetappen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner i propositionen 1974: 23 förordade riktlinjer för arbetsvetenskaplig utbildning och forskning vid högskolan i Luleå,
2. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att inrätta en professur i industriell ergonomi vid högskolan i Luleå den 1 juli 1975.

Stockholm den 18 april 1974

På utbildningsutskottets vägnar

STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Alemyr (s), Larsson i Staffanstorp (c), Jönsson i Arlöv (s), Nordstrandh (m), Wiklund (s), Elmstedt (c), Gustafsson i Barkarby (s), Johansson i Skärstad (c), fru Dahl (s), fru Sundberg (m), herr Sundgren (s), fru Lantz (vpk), fröken Rogestam (c), herrar Nilsson i Norrköping (s) och Molin (fp).

